

Κεφάλαιο 7

7.1. Δυο συνεντεύξεις για την κατάσταση των Ελλήνων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (Αποσπάσματα)

Στην αρχή χαιρόντουσαν κιόλας, που θα έρχονταν οι ξένοι

Συνέντευξη με τον Κώστα Πετρογιάννη

Φαστ: Κύριε Πετρογιάννη, δουλεύετε για περισσότερα από 20 χρόνια σαν δημοσιογράφος στην ΟΔΓ - γνωρίσατε δηλαδή τη ζωή των Ελλήνων "Gastarbeiter" από την αρχή.

Πετρ.: Όταν ήρθα εδώ δεν υπήρχαν σχεδόν "Gastarbeiter". Τότε μόλις είχαν αρχίσει να έρχονται.

Φαστ: Ποια ήταν η κατάσταση των Ελλήνων εργατών τότε - πώς έχει εξελιχτεί αυτή σήμερα;

Πετρ.: Πρώτα-πρώτα θα ήθελα να σας ρωτήσω αν ξέρετε πόσοι Έλληνες ζουν σήμερα στην ΟΔΓ. Σύμφωνα με τις τελευταίες στατιστικές είναι 222.000 πάνω από 14 χρονών. Επομένως μπορούμε να συμπεράνουμε, αν υπολογίσουμε και αυτούς που μένουν εδώ παράνομα, ένα συνολικό αριθμό ανάμεσα στις 250 και τις 280.000 που ζουν σήμερα εδώ.

Και τώρα στην ερώτησή σας: Χοντρικά μπορεί κανείς να πει ότι τα πρώτα χρόνια ήταν τα χρόνια του προσανατολισμού για τους ανθρώπους εδώ. Τις περισσότερες φορές έρχονταν μόνοι, έμεναν πέντε η οχτώ μαζί σε οικοτροφεία των εργοστασίων. Ήταν κύρια άντρες. Αργότερα ενσωματώθηκαν λίγο περισσότερο στη γερμανική κοινωνία και άρχισαν να φέρνουν τις οικογένειές τους. Πρώτα ήρθαν οι γυναίκες που δούλευαν κι αυτές και μετά - πολύ αργότερα - τα παιδιά.

Μέχρι τότε τα παιδιά είχαν μεγαλώσει χρόνια ολόκληρα κοντά στον παππού και τη γιαγιά, γεγονός που έχει ενδιαφέρουσες επιπτώσεις στη δομή της διαπαιδαγώγησης αυτών των παιδιών.

ΦΑΣΤ: ΜΕ ποιο τρόπο έγινε τότε διαφήμιση στην Ελλάδα για τη μετανάστευση στην ΟΔΓ;

Πετρ.: Απλά έγινε γνωστό ότι στη Γερμανία έχει δουλειά. Τότε βρίσκονταν η ελληνική οικονομία σε ένα πολύ διαφορετικό επίπεδο από ότι σήμερα. Πολλοί, ιδιαίτερα στην επαρχία, ήταν άνεργοι. Γι' αυτό δημιουργήθηκαν επιτροπές που έκαναν την επιλογή των μεταναστών. Τα πρώτα χρόνια ήρθαν οι πιο νέοι εργάτες, η καλύτερη εργατική δύναμη. Δε γνωρίζω αν έγινε απ' ευθείας διαφήμιση, σίγουρα όμως έγινε μεγάλη προπαγάντα στόμα με στόμα.

ΦΑΣΤ: Αισθάνονταν οι Έλληνες στην αρχή ότι ήταν ευπρόσδεκτοι ή αντιμετώπιζαν κάποια εχθρότητα;

Πετρ.: Όχι, δεν νομίζω ότι υπήρχε τότε εχθρότητα, γιατί η εχθρότητα δεν δημιουργείται στο λαό μόνη της, αλλά κατευθύνεται κατά κάποιο τρόπο από πάνω, ανάλογα με τις περιστάσεις. Όταν επικρατεί μεγάλη ανεργία και πολλοί Γερμανοί χάνουν τη δουλειά τους, τότε εύκολα διαδίδεται η ψήμη ότι "αν φύγει ένα μέρος των ξένων, τότε η ανεργία για τους Γερμανούς θα είναι μικρότερη", κι έτσι δημιουργείται εχθρότητα ενάντια στους ξένους.

ΜΑΚΑΡΟΗΝΙ-
FRESSER

CARRTOFEL-
VRESSER!

VOLTER

Ακολουθούν δημοσιεύματα στις εφημερίδες για το ένα ή το άλλο ζήτημα. Σήμερα έχουμε μια τέτοια κατεύθυνση από τα πάνω, μια και όταν οι υπεύθυνες υπηρεσίες και οι πολιτικοί ψάχνουν κάθε δεύτερη μέρα να βρουν τρόπους για να γυρίσουν οι αλλοδαποί στα σπίτια τους, τότε είναι φυσικό να δημιουργείται ένα τέτοιο αίσθημα στην κοινή γνώμη.

Παλιότερα ήταν αλλιώς, γιατί τότε ήταν η κατάσταση εντελώς διαφορετική. Υπήρχε τότε υπεραπασχόληση και ήταν ευχάριστο που έρχονταν οι ξένοι για να καλύψουν τα κενά. Έγιναν μάλιστα γιορτές όταν ήρθε ο εκατομμυριοστός αλλοδαπός εργάτης.

Η εχθρότητα ενάντια στους ξένους από την άλλη μεριά, που δεν έχει σχέση με την οικονομική κατάσταση, αλλά είναι μια αντιπάθεια ή προκατάληψη για ανθρώπους με άλλα έθιμα ή διαφορετική εξωτερική εμφάνιση, ή γι' αυτούς που έρχονταν από τη Μεσόγειο, αυτή υπήρχε πάντα. Και αυτός είναι ο λόγος, που οι αλλοδαποί τότε όπως σήμερα ζουν ουσιαστικά σε γκέττο.

„Gastarbeiterkinder sind doof; die können nicht mal richtig Kartoffel

schreiben!“

..... Έξω οι ξένοι;

Συνέντευξη με τη Σοφία Αναστασιάδου-Schäfer

Φαστ: Σοφία, ήρθες στη Δυτική Γερμανία το 1970, έζησες δηλαδή τα πρώτα χρόνια που οι Έλληνες εργάτες ήρθαν εδώ, στην πατρίδα σου. Πώς ήταν οι αρχές της μετανάστευσης;

Αναστ.: Μεγάλο ρόλο έπαιξε το ότι στο τέλος της δεκαετίας του 50 υπήρχε στην Ελλάδα ένα ρεύμα από τα χωριά στις πόλεις. Πολλοί αγρότες, επειδή ήταν άνεργοι, πήγαιναν στις μεγάλες πόλεις και προσπαθούσαν εκεί να κάνουν κάτι. Αλλά δεν τα κατάφεραν. Η ελληνική βιομηχανία δεν ήταν σε θέση να απορροφήσει όλους αυτούς τους ανθρώπους. Πολλοί μετανάστευσαν λοιπόν στη Γερμανία, την Αυστραλία ή τον Καναδά. Ιδιαίτερα στη Δυτική Γερμανία υπήρχε μεγάλη έλλειψη εργατών.

Φαστ: Ήταν αυτοί οι άνθρωποι προετοιμασμένοι για τη ζωή τους εδώ;

Αναστ.: Σχεδόν καθόλου. Ήξεραν περίπου ποια δουλειά τους περίμενε, στην Ελλάδα τους είχαν εξετάσει Γερμανοί γιατροί πολύ προσεχτικά. Υπήρχε και ένα όριο ηλικίας, 35 χρόνια. Είναι σίγουρα η καλύτερη ηλικία για την απόδοση ανδρών και γυναικών. Η γερμανική βιομηχανία ήξερε για ποια δουλειά χρειαζόνταν ανθρώπους και για τον εργοδότη ήταν μεγάλο πλεονέκτημα να μπορεί να διαλέξει τον σωστό εργάτη.

Φαστ: Υπήρχαν από την ελληνική πλευρά προϋποθέσεις που έπρεπε να τηρηθούν;

Αναστ.: Προϋπόθεση για τους άντρες ήταν η εκπλήρωση των στρατιωτικών υποχρεώσεων. Υπήρχαν ακόμα μερικοί νομικοί περιορισμοί. Μια παντρεμένη γυναίκα, για παράδειγμα, δεν μπορούσε να πάρει διαβατήριο χωρίς την συγκατάθεση του άντρα της.

Φαστ: Ποιες υποχρεώσεις είχαν οι εργοδότες στη Δυτική Γερμανία;

Ανάστ.: Οι επιχειρήσεις είχαν την υποχρέωση να φροντίσουν για ένα κρεβάτι τουλάχιστον για τους ανθρώπους αυτούς. Τις περισσότερες φορές εκπλήρωναν το καθήκον αυτό με εργατικές εστίες. Όλα τα συντάγματα είχαν διάρκεια ενός χρόνου. Στη διάρκεια αυτού του χρόνου ο εργατής δεν μπορούσε να αλλάξει δουλειά. Μετά όμως από ένα χρόνο ήταν η επαφή με το περιβάλλον λίγο καλύτερη, συνάμα και με τους Γερμανούς εργατές και συνδικαλιστές. Και εκείνοι έδιναν στους ανθρώπους να καταλάβουν ότι κερδίζουν λιγότερα από ότι οι Γερμανοί.

Φαστ: Πήραν ποτέ θέση τα γερμανικά συνδικατά εμπισήμα και θηρωσία υπέρ των αλλοδαπών εργατών;

Ανάστ.: Περισσότερο από ότι ολοι οι άλλοι. Ιδιαίτερα όσον αφορά την άδικη και διαφορετική μεταχείριση Γερμανών και αλλοδαπών εργαζομένων. Ακόμα υποστήριξαν πολύ τους αγώνες των Ελλήνων εξόριστων ενάντια στη χούντα.

Griechen und Deutsche. Bilder vom Anderen. Έλληνες και Γερμανοί. Εμείς και εκείνοι. Württembergisches Landesmuseum Stuttgart / Hessisches Landesmuseum Darmstadt 1982, σ. 109-112

7.2. Η υποτακτική¹ και ο μέλλοντας της παθητικής φωνής

Για τον όρο υποτακτική χρησιμοποιήσαμε μέχρι τώρα την έκφραση να-Konstruktion.

Με την υποτακτική, που συχνά στα γερμανικά μεταφράζεται με Konjunktiv, μπορούμε να εκφράσουμε:

- κάτι που περιμένουμε, θέλουμε, επιθυμούμε², ...

θέλω να σπουδάσω.
διαβάζω για να μάθω

- πολλές φορές αυτό που αποδίνει το γερμανικό Infinitiv

πηγαίνω να φωνίσω
προσπαθώ να βρω έναν τρόπο

- κάτι που διατάζουμε³

να γράφεις γρήγορα
μη πηγαίνεις εκεί

Για να σχηματίσουμε την υποτακτική χρησιμοποιούμε κυρίως το **να** αλλά και τα **as**, **για να**, **όταν**, **αν**, **μήπως**, **καθώς** και το **μη(ν)** που απαγορεύει.

Με την υποτακτική μπορούμε όπως και με το μέλλοντα να εκφράσουμε κάτι που διαρκεί ή επαναλαμβάνεται (ενεστωτικό θέμα) και κάτι που γίνεται ή θα γίνει μια φορά (αοριστικό θέμα).

Στην πρώτη περίπτωση (ενεστωτικό θέμα) η υποτακτική και ο εξακολουθητικός⁴ μέλλοντας σχηματίζονται με το να ή θα και τον ενεστώτα:

εμφανίζομαι
αγαπιέμαι

να (όταν, as...) εμφανίζομαι
να (όταν, as...) αγαπιέμαι

θα εμφανίζομαι
θα αγαπιέμαι

Στη δεύτερη περίπτωση (αοριστικό θέμα) ο στιγμαίος μέλλοντας και η υποτακτική έχουν τις καταλήξεις: **-ώ**, **-είς**, **-εί**, **-ούμε**, **-είτε**, **-ούν** (που τονίζονται πάντα), και το θέμα του παθητικού αορίστου.

εμφανίσθηκα
αγαπήθηκα

να (όταν, as...) εμφανιστώ
να (όταν, as...) αγαπηθώ

θα εμφανιστώ
θα αγαπηθώ

- 1 η υποτακτική
- 2 επιθυμώ
- 3 διατάζω (διατάσσω)
- 4 εξακολουθητικός, -ή, -ό

- der Konjunktiv
- wünschen, verlangen
- anordnen, stellen, befehlen
- anhaltend, unausgesetzt

τράφηκαν
τρελλάθηκε
βαρέθηκα
η ύλη δε μαθεύτηκε
περιλήφθηκαν
επαναλήφτηκε
θυμήθηκα
λυπήθηκαν κανέναν
κοιμηθήκατε
φοβηθήκαμε
αποκοιμήθηκα ξαφνικά

KALYMNOS

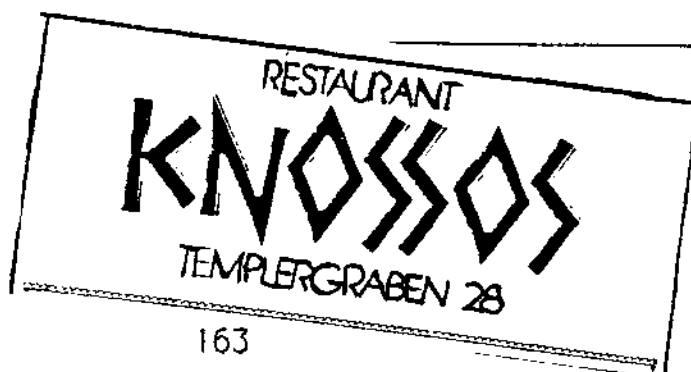
KULTUR & KLEINKUNST

& GRIECHISCHE KÜCHE

Βάλτε στην υποτακτική του αορίστου.

πρέπει να κανονίζεται
δεν θέλουν να προσαρμόζονται
αυτά να υπογραμμίζεται
μπορεί να τάζεται
το τσιγάρο να μην καπνίζεται όλο
αυτό δεν μπορεί να λογαριάζεται
δε φυτεύονται το Μάιο
θέλεις να κοροϊδεύεις
πρέπει να υπαγορεύεται
αυτό να απογορεύεται
πρέπει να βάφεται
δεν μπορεί να προβλέπεται
να επιστρέφονται
το κεφάλι να σκύβεται

πρέπει να κανονιστεί

δεν μπορεί να διεξάγεται
πρέπει να μπλέκεται
θέλουν να τυλίγονται
ελπίζουν να εκλέγονται
πρέπει να κατατρέχεται

μπορεί να οργανώνεται
θέλουν να διαπιστώνεται
πρέπει να μπαλώνεται
αυτά να διπλώνονται

Cafe - Restaurant - Taverne

Koukouwagia

kleine und große Mahlzeiten
Frühstück
von 9 Uhr bis 1 Uhr
51 Aachen
Pontstr. 151
Tel. 39 47 7

Σχηματίστε προτάσεις στην ενεργητική ή στην παθητική φωνή.

Οι γονείς μου δε	προσαρμόζω	_____
σκοπεύουν να	παλιννοστώ	_____
	γυρίζω	_____
	παντρεύομαι σε λίγο	_____
Ελπίζουμε πως θα	υπογραμμίζω	_____
	δεν προδίδω κάτι	_____
	λούζω κάθε μέρα	_____
Σου τάζω ένα ποδήλατο	χτενίζω πάντα	_____
	πλένω τακτικά	_____
Ο Παντελής και η Νίκη	αρραβωνιάζομαι	_____
διαδίδουν τη φήμη πως θα	χωρίζω	_____
	μεταναστεύω	_____
	αλλάζω	_____
Ο δημοσιογράφος θα	κουνώ	_____
	σαστίζω	_____
	αγοράζω	_____
Το μηχάνημα να	δε διορθώνω	_____
	πουλώ	_____

STUDENTENRESTAURANT

ΔΙΝΟΣΑΥΡΟΣ

GRIECHISCHE UND DEUTSCHE SPEZIALITÄTEN

ROERMONDER STRASSE 30 TELEFON 0241/154619

DUFTE MUSIK UND ATMOSPHERE

auch Mondscheinbedienung

Gyros Butaka Pizza Suvlakia Rezina Usu Rhodos

164

Warme und kalte Speisen auch auf der Gartenterrasse

Η εχθρότητα να

Το φαί να

Ο διδάκτορας θα

Ο συνδικαλιστής να

ενισχύω

ξολοθρεύω

σταματάω

μυρίζω καλά

μοιράζω πάντα

τρώγω ζεστό

παραιτούμαι

κατανοώ

δεν επιζώ

φυλακίζω

ρωτάω

κατατρέχω

Προσέξτε: Ρήματα σε -σσ- έχουν αόριστο σε -χτηκα:

υποτάσσω	<u>υποτάχτηκα</u>	<u>να υποταχτώ</u>
αναπτύσσω	_____	_____
εντάσσω	_____	_____
εξελίσσω	_____	_____

“EVROS”

oberhalb v. Ponttor Roermonder Platz 10

Tel. 154765 Jeden Tag offen von 11 - 1 Uhr nachts
Alle Gerichte auch zum Mitnehmen!

Gibt es nicht **SCHON GENUG?** griechische Restaurants

in Aachen? – Ja, aber nur wenige bieten zu mäßigem Preis
beste Qualität! Alle Gemüse z.B. sind frisch vom Bauern!

zum Vergleich		Griechische Spezialitäten
Tsaziki	3,80	+ internationale Küche
Retsina	1,50	
Ouzo	1,50	
Große Studenten-Pizza	4,60	
Pitta-Gyros	7,50	
Wiener Schnitzel, Platte	7,00	

Von der Qualität der Speisen, die unser Familienbetrieb auf den Tisch bringt, muß man/frau sich selbst überzeugen.

Συμπληρώστε με παθητική ή ενεργητική φωνή.

1. Η καινούργια στατιστική θα _____ (παρουσιάζω) σε μελλοντικό δημοσίευμα.
2. Η διατροφή θα _____ (υπολογίζω) και η επιταγή θα _____ (στέλνω) σύντομα.
3. Οι επιπτώσεις δεν μπορούν να _____ (προβλέπω).
4. Η επιλογή των υποψηφίων θα _____ (δημιουργώ) προβλήματα.
5. Θα του _____ (δίνω) η συγκατάθεση;
6. Η εμφάνιση της υπεραπασχόλησης δεν μπορούσε να _____ (υποτάσσομαι) στους γνωστούς μέχρι τώρα κανόνες.
7. Θα _____ (αναπτύσσω) τις ιδέες του και θα _____ (εξελίσσω) σωστά.
8. Θα _____ (εντάσσω) τόσο γρήγορα σε μια ξένη κουλτούρα;
9. Δόθηκαν πολλά λεφτά για να _____ (αναπτύσσω) η καινούργια θεωρία για την ασθένεια.
10. Ποτέ να μην _____ (βασανίζω) τα ζώα.

7.3. Υπόμνημα

Προτάσεις για τη συνεδρίαση της μικτής Ελληνογερμανικής Επιτροπής για θέματα εργαζομένων (1.-3.4.87)

1. Γενικό πλαίσιο πολιτικής

Από τη Δυτ. Γερμανία κάτω από το καθεστώς του "φιλοξενούμενου εργάτη", (GASTARBEITER) πέρασαν περί το 1 εκατομμύριο Έλληνες από την δεκαετία του 60 και μετά.

Σήμερα βρισκόμαστε σε μια νέα φάση, όσον αφορά το καθεστώς παραμονής και εργασίας των Ελλήνων στη Δυτ. Γερμανία, την κατάσταση της ελληνικής οικογένειας, τις προοπτικές και τα σχέδια του εδώ Ελληνισμού. Με άλλα λόγια βρισκόμαστε σήμερα σε μια διαδικασία σταθεροποίησης, που μας βάσει μπροστά σε νέα δεδομένα, δυνατότητες και προβλήματα.

Η παλιννόστηση δεν είναι πλέον μαζική. Επιστρέφουν κατά κανόνα όσοι συνταξιοδοτούνται ή είναι για μεγάλο διάστημα άνεργοι και αρκετοί σε μέση και νεότερη ηλικία λόγω των εκπαιδευτικών προβλημάτων των παιδιών τους, αλλά όχι και τόσοι πολλοί όπως παλιότερα. Παρά τον περιορισμένο αριθμό όμως τίθεται έντονα το πρόβλημα της προγραμματισμένης επανεγκατάστασης/εγκατάστασης στην Ελλάδα.

Η μετακίνηση από την Ελλάδα προς τη Δυτική Γερμανία έχει περιορισθεί στα μέλη οικογενείας και σε όσους έρχονται στη Δυτ. Γερμανία για την άσκηση ενός ελεύθερου επαγγέλματος συνήθως στον τομέα της γαστρονομίας. Δεν είναι γνωστό, τι μπορεί να συμβεί από 1.1.88 με την ελεύθερη διακίνηση, αν δηλαδή θα υπάρξει μαζική ή μεμονωμένη μετακίνηση ανθρώπινου δυναμικού σε παραγωγική ηλικία προς τη Δυτ. Γερμανία για άσκηση εξαρτημένης εργασίας ή κάποιου ελεύθερου επαγγέλματος.

Ιδιαίτερα επισημαίνεται το γεγονός ότι ο ορθολογισμός, ο εκσυγχρονισμός και η αναδιάρθρωση της γερμανικής οικονομίας καθώς και ο περιορισμός των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στο δυτικογερμανικό χώρο, που βασίζουν την παραγωγή τους στην εντατικοποίηση εργασίας, οδηγούν αντικειμενικά στην περιθωριοποίηση μεγάλου ποσοστού ανειδίκευτου εργατικού δυναμικού και κατά συνέπεια πλήττει κυρίως και τους αλλοδαπούς εργαζόμενους και τα παιδιά τους στο βαθμό που δεν προσαρμόζονται σ' αυτές τις εξελίξεις και δεν εκπαιδεύονται σε σύγχρονα επαγγέλματα. Επίσης επισημαίνεται το γεγονός ότι η ελληνική οικογένεια ζει κατά κανόνα συνενωμένη στον τόπο απασχόλησης. Η ελληνίδα μετανάστρια είναι συνήθως νοικοκυρά και εργαζόμενη.

ΕΛΛΗΝΙΔΕΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΡΙΔΕΣ

Αυτή τη στιγμή ζουν περί τις 280.000 Έλληνες στη Δυτ. Γερμανία. Στο σύνολό τους σχεδόν είναι κάτοχοι της ελληνικής υπηκοότητας και μόνο, ενώ δε γίνεται στα σοβαρά συζήτηση ούτε μέσα στις τάξεις των μεταναστών ούτε στη γερμανική πλευρά (κυβέρνηση, αρχές, κόμματα κ.λ.π.) για απόδοση/απόκτηση της γερμανικής υπηκοότητας. Για εκλογικά δικαιώματα δεν γίνεται ακόμη στα σοβαρά λόγος.

Η επίσημη δυτικογερμανική πολιτική είναι αυτή της ενσωμάτωσης με τελικό στόχο την αφομοίωση και όχι αυτή της αναγνώρισης και σεβασμού της εθνικής γλωσσικής και πολιτιστικής ταυτότητας των μεταναστών και της ένταξης χωρίς δυσμενείς διακρίσεις στη γερμανική κοινωνία. Λόγω αυτής της πολιτικής, που ξεκινάει από τη θέση, ότι μόνο ο Γερμανός στην εθνικότητα μπορεί να είναι και καλός και φερέγγυος Γερμανός πολίτης και από τον φόβο από τη μόνιμη ύπαρξη εθνικών μειονοτήτων στη Δυτ. Γερμανία, από αυτή την θέση απορρέει η αρνητική στάση της επίσημης δυτικογερμανικής πλευράς στο θέμα της ελληνικής και ελληνόγλωσσης εκπαίδευσης, απορρέει η θέση του GASTARBEITER, η αρνητική θέση κατά των δημοκρατικών, αντιπροσωπευτικών, εθνικών οργανώσεων των αλλοδαπών, στο θέμα της υπηκοότη-

τας, της απόκτησης εκλογικών δικαιωμάτων π.χ. στις δημοτικές εκλογές και λοιπά παρόμοια.

Η επίσημη ελληνική πλευρά φαίνεται να αποδέχεται την ιδέα της μόνιμης εγκατάστασης του βασικού κορμού των 280.000 Ελλήνων στη Δυτ. Γερμανία και ανάλογα προσαρμόζει και την πολιτική της (σχολικό, υπηκοότητα, εκλογικά δικαιώματα, όχι στη μαζική παλιννόστηση, τόνωση της πολιτιστικής δουλειάς στις τάξεις των μεταναστών στη Δυτ. Γερμανία κ.λ.π.).

Οι ίδιοι οι Έλληνες μετανάστες στη Δυτική Γερμανία συσπειρωμένοι στις Ελληνικές Κοινότητες και στην Ο.Ε.Κ. και σε άλλους συλλογικούς τους φορείς διαμορφώνουν τη δική τους προσωπικότητα ανεξάρτητα από τη θέληση και την πολιτική της Ελλάδας και της Δυτικής Γερμανίας. Σιγά σιγά διαμορφώνεται η ιδιαίτερη ταυτότητα του "Έλληνα στη Δυτική Γερμανία" (Δυτ. Ευρώπη) ο οποίος είναι καλός πολίτης της χώρας εγκατάστασής του και της πατρίδας του. Υπ' αυτή την έννοια μπορούν να αποτελέσουν και ένα σταθερό, πολύ ισχυρό κρίκο, που θα ενώνει τις δύο χώρες και τους δύο λαούς και μπορεί να παίξει ένα ουσιαστικό ρόλο στη διαμόρφωση των ελληνο-γερμανικών σχέσεων και στην προώθηση εθνικής σημασίας θεμάτων.

wir arbeiten hier

**KOMMUNALES WAHLRECHT
FÜR AUSLANDISCHE
MITBÜRGER**

Τα ιδιαίτερα προβλήματα, που απασχολούν τον Έλληνα στη Δυτ. Γερμανία και σήμερα είναι:

- α) Το πρόβλημα των εις βάρος του δυσμενών διακρίσεων. Απόκτηση πολιτικών, εκλογικών δικαιωμάτων στη Δυτική Γερμανία. Άσκηση εκλογικού δικαιώματος στις Βουλευτικές εκλογές στην Ελλάδα.
- β) Το πρόβλημα της απασχόλησης / ανεργίας.
- γ) Το πρόβλημα της σχολικής εκπαίδευσης των παιδιών και της επαγγελματικής τους αποκατάστασης.
- δ) Το πρόβλημα της διατήρησης και καλλιέργειας της εθνικής γλωσσικής και πολιτιστικής ταυτότητας των Ελλήνων μεταναστών. Κάλυψη των πολιτιστικών τους αναγκών.
- ε) Το πρόβλημα της παλιννόστησης και προγραμματισμένης επανεγκατάστασης στην Ελλάδα.
- στ) Το πρόβλημα της οργανωμένης αυτόνομης έκφρασης και εκπροσώπησής τους. Αναγνώριση των Ελληνικών Κοινοτήτων και της Ομοσπονδίας τους και υποστήριξή τους από την επίσημη ελληνική και γερμανική πλευρά.

Μεταναστευτικά Νέα. Αριθμός φύλλου 17, Απρίλης 1987.

7.4. Η παθητική φωνή των περιφραστικών χρόνων: Παρακείμενος, υπερσυντέλικος και συντελεσμένος μέλλοντας

Για το σχηματισμό της παθητικής φωνής των περιφραστικών χρόνων χρησιμοποιούμε πάλι το **έχω** και το απαρέμφατο της παθητικής φωνής. Το απαρέμφατο σχηματίζεται με το αοριστικό θέμα και την κατάληξη **-εί**.

ενσωματώθηκα

ενσωματωθεί

παρακείμενος

υπερσυντέλικος

συντελεσμένος μέλλοντας

έχω διαμορφωθεί

είχα διαμορφωθεί

θα έχω διαμορφωθεί

Κλίνετε τα ρήματα.

έχω φροντιστεί

είχα εκπαιδευτεί

θα έχω αποδεχτεί

Μεταφράστε γραπτά.

ich werde informiert sein

er wird ausgelacht worden sein

wir haben geheiratet

sie werden sich Sorgen gemacht haben

er war gekennzeichnet worden

du wirst vergessen worden sein

ihr hattet euch gefreut

sie haben gearbeitet

sie wird verkauft worden sein

ich habe mich erinnert

Συμπληρώστε τις προτάσεις με τύπους στην παθητική ή την ενεργητική φωνή.

1. Το υπόμνημα της δεύτερης συγκέντρωσης είχε _____ (αντιγράψω) από το υπόμνημα του προηγούμενου χρόνου.
2. Οι διάφορες φάσεις του αγώνα δεν είχαν _____ (αναφέρω) χωριστά.
3. Τα έθιμα του Ελληνισμού είχαν _____ (διατηρώ) και στις Ελληνικές μειονότητες της Αμερικής.
4. Η σταθεροποίηση της οικονομίας είχε _____ (προβλέπω) από το υπεύθυνο υπουργείο.
5. Έχουν _____ (τρελλαίνω) γιατί η μετακίνηση αυτού του αποσπάσματος του κειμένου στον κομπιούτερ τους είχε _____ (παίρνω) μια ολόκληρη ώρα.
6. Οι εκσυγχρονισμοί στη γαστρονομία θα έχουν _____ (φέρνω) πολλά λεφτά αλλά θα έχουν _____ (μεγαλώνω) και τον αριθμό των άνεργων.
7. Ο σεβασμός μου για αυτήν την προσωπικότητα είχε _____ (αυξάνω) ακόμα περισσότερο.
8. Είχες _____ (ονειρεύομαι) πολύ καιρό να βρεις έναν τόσο μεγάλο θησαυρό;
9. Θα είχαν _____ (απασχολώ) με κάτι μέχρι που φύγαμε.
10. Στην κοιλάδα που ζούσα πριν θα έχει _____ (χρειάζομαι) να γίνουν πολλές μεταβολές.

Να βρείτε τον εξακολουθητικό και το στιγμιαίο μέλλοντα ή την υποτακτική της παθητικής φωνής.

κολλάει	<u>θα κολλιέται</u>	επαινώ	<u>να (ε)παινιέμαι</u>
	<u>θα κολληθεί</u>		<u>να επαινεθώ</u>
απορροφώ	<u>θα</u>	τραβάνε	<u>να</u>
	<u>θα</u>		<u>να</u>

κρέμομαι _____

περιποιούμαι _____

φαντάζονται _____

συλλογιούνται _____

συγχωρείτε _____

εργάζεστε _____

διπλώνει _____

μειώνετε _____

υπαγορεύουν _____

εξελίσσονται _____

εκλέγω _____

ρυθμίζω _____

βρίζουν _____

προδίδω _____

περιλαμβάνω _____

προλαβαίνεις _____

Συμπληρώσετε τις προτάσεις με περιφραστικούς τύπους της παθητικής ή της ενεργητικής φωνής.

1. Μεταξύ των ιδιοκτητών και των νοικάρηδων _____ (ξεσπάζω) ένας σοβαρός καυγάς.
2. Ο αντιπρόσωπος του Καναδά _____ (καλωσορίζω) πρώτος τους μετανάστες.
3. Τα πράγματα δεν _____ (εξελίσσομαι) σωστά μέχρι τώρα.

4. Ο ελεύθερος τύπος _____ (φιμώνω) στα χρόνια της χούντας.
5. Η εθνικότητά του δεν _____ (εξετάζω).
6. Η δύναμη των φερέγγυων προσωπικοτήτων _____ (υποτιμάω).
7. Όταν θα έρθεις τα πακέτα _____ (στοιβάζω) και οι εικόνες _____ (κρέμομαι).
8. Η κυβέρνηση _____ (δημιουργώ) καλές προϋποθέσεις για την οικονομία που μόλις _____ (καταστρέφω) από τον πόλεμο.
9. Οι βουλευτικές συζητήσεις δεν μας _____ (φανερώνω) τίποτα καινούργιο.
10. _____ (εργάζομαι) και _____ (αγωνίζομαι) συλλογικά για την προώθηση των θεμάτων του συλλόγου;

Προσέξτε: Ανάλογα με το σχηματισμό της υποθετικής έγκλισης που αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 5.10. μπορεί να σχηματιστεί και το υποθετικό II με παθητική φωνή:

Αν ήξερα πως θα βρέξει **θα είχα ντυθεί** άλλα ρούχα.

Θα είχα προετοιμαστεί καλύτερα **αν με τηλεφωνούσες** πιο νωρίς.

7.5. Είμαστε οι Μπάλτας, Μάιερς, Καρσίας...

Οι υπηρεσίες της μετανάστευσης

Η μετανάστευση είναι τώρα πια παλιά. Είναι όμως εφτάψυχη όπως η γάτα. Και είναι πάντα στη θέση της για να προσφέρει τις υπηρεσίες της με μεγάλα λόγια και κολακείες. Εσείς, συμπατριώτη από την Σικελία και σεις φίλε μου από την Γκαλίσιεν, και εσείς γειτόνισσά μου από την Ελλάδα, είχατε μαζί της τις εμπειρίες σας. Και κουβαλάτε μαζί σας εμπειρίες γενεών που άφησε πριν από σας την πατρίδα.

Η μετανάστευση είναι διεθνής, μιλάει πολλές γλώσσες και ντύνεται σύμφωνα με τη μόδα. Ξαπλώθηκε στην Ιρλανδία, στην Σουηδία και Δανία, κάποτε επίσης στην Γαλλία, ζει στην Πορτογαλία και κατοικούσε στα ενδιάμεσα σε πολωνικά και ρωσικά μέρη. Βόρεια και Νότια, Ανατολικά και Δυτικά: κανένα πρόβλημα. Στην Γερμανία απλώθηκε πριν από δεκάδες χρόνια και βρήκε πάνω από 8 εκατομμύρια οπαδούς εκτός τους πράκτορες της μετανάστευσης. Κυρία Μύλλερ, δεν θυμάστε την ιστορία του προπάππου σας; Κι εσείς κύριε Χέμπερλε, θυμάστε τον θείο του παλιού σας φίλου, που πριν από 30 χρόνια έστειλε το τελευταίο γράμμα από την Αμερική.

Η μετανάστευση κρατάει τα ταλέντα της για τον εαυτό της. Οι γλωσσικές της γνώσεις δεν είναι οι γνώσεις των μεταναστών. Αυτή αλλάζει το πρόσωπό της, ο μετανάστης κουβαλάει την πατρίδα του χαραγμένη στο πρόσωπό του. Αυτή είναι εξοικειωμένη με τη μόδα και τις συνήθειες, ο μετανάστης κουβαλάει την πατρίδα του στα ρούχα και στις κινήσεις του. Αυτή πετάει πάνω από τα σύνορα. Ο μετανάστης χρειάζεται έγγραφα και χαρτιά, χαρτιά και έγγραφα. Η μετανάστευση καταδιώκει, αλλά δεν αφήνει να την καταδιώξουν. Πέρα από τα σύνορα στέκεται μόνος του ο μετανάστης: από μετανάστης έγινε ένας έποικος. Είναι ένας έποικος στις χώρες που κατοικούσε παλιά η μετανάστευση στην Σουηδία, στην Αγγλία, στην Δανία, στην Γαλλία, στην Αυστρία και στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας.

Τα ονόματα της μετανάστευσης

Η μετανάστευση έχει διαφορετικά ομόνατα. Ονομάζεται φυγή από κατε-
χόμενες χώρες, φυγή από πολέμους και καταστροφές. Ονομάζεται φυγή από
πείνα, φυγή από πολιτικές και θρησκευτικές καταπιέσεις. Ονομάζεται
απομάκρυνση από απραξία και ανάγκη. Ονομάζεται καταδίωξη, την λένε
εξορία και εξίλ. Ονομάζεται και πρόσληψη εργατικού δυναμικού.

Για τους μετανάστες ονομάζεται ελπίδα για ελευθερία, ελπίδα για ψωμί.
Ονομάζεται αποχαιρετισμός και νοσταλγία. Μπορεί να ονομάζεται και
αναζήτηση της ευτυχίας και κάποτε της περιπέτειας. Ονομάζεται απελπισία
και θάρρος. Μπορεί να ονομάζεται παρακολούθηση και δυσπιστία.
Ονομάζεται αποξένωση.

Ποιο όνομα έχει αυτή για τον Ισμαήλ από την Ανατόλιεν, για τον Χουάν από
την Ανδαλουσία, για τον Πάολο από την Σικελία; Πώς ονομάζεται αυτή για
τον Χάιντς και την Σίγκριτ από την Βρέμη, που θέλουν να πάνε στην
Αυστραλία;

Πώς βλέπει κανείς το πρόβλημα;

Είχαμε ρωτήσει, τι σημαίνει μετανάστευση γι' αυτούς που τη ζουν. Μερικές
από τις απαντήσεις ήταν:

- Μετανάστευση; Το ότι έπρεπε να φύγω από την πατρίδα μου. Δεν σου αρκεί
αυτή η απάντηση;
- Μετανάστης; να είμαι αυτό που δεν ήμουνα πρώτα. Στο χωριό μου ήμουν ο
"Αντόνιο" - εδώ είμαι ο Ιταλός.
- Μεταναστεύω; Εγκαταλείπω τα παιδιά μου, την γυναίκα μου, τους φίλους
μου.

Τι σημαίνει αυτό για σας συνάδελφοι από την Ανδαλουσία και την Ανατό-
λια; Υπάρχουν χιλιάδες απαντήσεις, πολλές πικρές, πολλές απελπισμένες,
μερικές μόνο ικανοποιητικές. Κι τι θα σήμαινε αυτό για σας συνάδελφοι από
τον Χόλσταιν και την Βεστφαλία; Μπορείτε να το φανταστείτε;

Σπίτι, δικό σας σπίτι

Η Κτηματική Τράπεζα — προσέξτε καλά
το όνομά της — είναι η ΠΡΩΤΗ και
ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ Στεγαστική Τράπεζα στη
χώρα μας. Φέτος, η Κτηματική γιορτάζει
60 χρόνια ζωής (ιδρύθηκε το 1927)
και μαζί της γιορτάζουν εκατομμύρια
Έλληνες, που με τα στεγαστικά δάνειά
της πραγματοποίησαν το όνειρό τους
για δικό τους σπίτι.

ΑΓΡΟΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η Αγροτική Τράπεζα αγκαλιάζει τώρα
με τις υπηρεσίες της **κάθε Έλληνα,**
στην Δυτική Γερμανία.

ΚΤΗΜΑΤΙΚΗ
ΤΡΑΠΕΖΑ

κτιζει τα όνειρά σας

Εμπιστευθείτε τα πρόβλημά σας ή την επιχειρηματική σας έμπνευση στην
Εθνική των 5 ηπείρων!

Γιατί ένας φεύγει Γιατί; Συζήτηση με μετανάστες

"Εκεί στο χωριό μου έχει μόνο στα χωράφια δουλειά. Δηλαδή αυτό σημαίνει τρεις μήνες δουλειά και τον υπόλοιπο καιρό πείνα. Τι μπορούσα να κάνω; Το στομάχι είναι σοβαρό πράγμα."

Λούις Δ., Σεβίλλα

"Ήθελα να απολαύσω την ζωή. Ήμουνα νέος και ήθελα να ζήσω, να διασκεδάσω και να γνωρίσω άλλο κόσμο. Στο χωριό νόμιζα ότι πνιγόμουνα".

Άγγελος Ρ., Κάκερες

"Ο άνδρας μου ήταν ήδη έξι χρόνια στην Γερμανία μακριά από μας. Ήμουν μονάχη με τα τέσσερα παιδιά μας. Δεν ήταν ζωή αυτή. Τον ακολουθήσαμε. Είναι καλύτερα να ζει κανείς με στενοχώριες και προβλήματα αλλά μαζί, παρά με 1000 μάρκα το μήνα και μόνη και με παιδιά ορφανά".

Μαρία Ρ., Πορτογαλία

"Η ξαδελφή μου έφυγε το 1946 στην Αγγλία. Στην Γερμανία είχε πείνα. Είχε ερωτευθεί ένα άγγλο στρατιώτη, έναν από τον στρατό των "νικηφόρων δυνάμεων". Η οικογένειά της δεν ήταν ενδουσιασμένη".

Γερτρούδ Σ., Δυτ. Γερμανία

ΑΝΕΡΓΟΣ

Άνεργος χρόνια πολλά
Μαλάκισα το πνεύμα μου
Σε καφενεία ελληνικά
Παίζοντας κομπολόι, τάβλι
Και χαρτιά.

Με τσέπες αδειανές
Γύρναγα τακτικά στο Σύνταγμα
Και στην οδό Σταδίου,
Γυρεύοντας δουλειά.

Ξεπούλησα τα νιάτα μου.
Τα μπράτσα μου τα δυνατά
Τάβγαλα στο σφυρί.
Πάμφθηνα τα πρόσφερα
Στους καταστηματάρχες.
Δουλειά όμως δεν βρήκα.
Έμενα πάλι άπρακτος,
Και στην γωνία
Με περιμέναν δανεικά.

Στο περίπτερο του Περικλή,
Που ήτανε και σπιούνος,
- Μαγαρίζω και το όνομα -
Αγόραζα βερεσέ τριγάρια
Του Παπαστράτου.

Κάπνιζα σαν τον πρεζάκια,
Να πνίξω της καρδιάς μου
Την οργή.

Κανείς δεν είδε την δική μου
Επανάσταση.
Απαρατήρητη πέρασε χωρίς αίματα.

Μόνο τα κλάματα κι οι καυγές
Της μάνας μου έμειναν πίσω,
Σαν πήρα τα μάτια μου κι έφυγα.

Θεόδωρος Πάσχος, 1960

Jahrelang arbeitslos
Stumpfte mein Geist ab
In griechischen Cafes
Mit Tawli und Kombolo!
Und Kartenspiel.

Mit leeren Taschen
Zog Ich oft zum Syntagmaplatz
Und zur Stadion-Straße,
Arbeit suchend.

Meine Jugend hatte Ausverkauf!
Meine kraftvollen Arme
Habe ich verhökert.
Spottbillig bot Ich sie
Den Ladenbesitzern an.
Arbeit jedoch fand ich keine.
Wieder war Ich erfolglos,
Und um die Ecke
Lauerte der nächste Pump.

Am Kiosk von Perikles,
Der ein Spitzel war,
-Welch unwürdiger Namensvetter-
Kaufte ich Papastratos auf Pump.

Süchtig qualmte ich,
Den Zorn meines Herzens
Zu ersticken.

Niemand sah meinen Aufstand.
Unauffällig, blutlos ging er
Vorüber.

Nur der Schrei und die Tränen
Meiner Mutter blieben zurück,
Als Ich meine Augen nahm und fortging.

Ελεύθερη απόφαση;

Κάθε μετανάστης μπορεί να εξηγήσει τους λόγους γιατί εγκατέλειψε την πατρίδα του. Πολλές φορές έχει την εντύπωση ότι ο ίδιος ελεύθερα και ανεξάρτητα πήρε την απόφαση. Τότε είναι όμως σύμπτωση που όλοι κατάγονται από τις φτωχές περιοχές της πατρίδας τους; Ένας πλούσιος δεν μεταναστεύει ποτέ. Αυτός αφήνει μόνο το πολύ-πολύ τα λεφτά του να μεταναστεύουν, όταν ξέρει ότι θα του αποφέρουν κέρδος στο εξωτερικό.

Πώς ήταν, όταν οι μετανάστες ήταν στην πατρίδα τους; Για ρωτήστε τον Κέναν ή τον Πιέτρο.

Στις χώρες στις οποίες ήρθαν ο Κέναν και ο Πιέτρο ζητούσαν εργατικό δυναμικό. Οι χώρες από τις οποίες ήρθαν ο Κέναν και ο Πιέτρο δεν είχαν θέσεις εργασίας. Φαίνεται όμως σαν να ήταν δίκαια η αλλαγή και ότι βοήθησε τον καθένα. Αλλά με ποιο αντάλλαγμα πλήρωσαν ο Κέναν και ο Πιέτρο;

Κάποτε υπήρχε κάποιος που σκέφτηκε, ότι είναι απλό να στέλνονται οι εργάτες εκεί όπου υπάρχει έλλειψη εργατών. Μπορούν να μεταφέρονται με το πλοίο ή το αεροπλάνο από τη μια δουλειά στην άλλη σαν μηχανές. Έχει λογαριάσει ότι θα μπορούσε να εξοικονομήσει αρκετά. Επιχείρηση είναι επιχείρηση: Άλλοι αγοράζουν εργάτες και άλλοι τους πουλάνε. Μια επιχείρηση μεταξύ των πλουσίων. Όμως το εμπόρευμα είναι οι φτωχοί.

"Τι είσαι;", ρώτησε η γειτονοπούλα μου, 10 χρονών. "Τι εννοείς, επαγγελματικά;" - "Ναι" - "Εργάζομαι στο γραφείο". "Ο πατέρας μου λέει ότι είσαι ένας γκάσταρμπαιτερ". - "Ναι και;" - "Δεν ξέρω τι επάγγελμα είναι ο γκάσταρμπαιτερ".

Adolf Grimme Institut (Hrsg.): Ausländer-Inländer. Medienverbund. Heft 1, 1983.

7.6. Θηλυκά ουσιαστικά σε -ω και επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ

Τα ουσιαστικά σε -ω

Αυτή η κλίση⁵ περιλαμβάνει κυρίως ονόματα γυναικών. Είναι μια μικρή ομάδα ονομάτων που δεν έχουν πληθυντικό, ο τόνος δεν αλλάζει θέση.

η Αργυρώ
της Αργυρώς
την Αργυρώ
Αργυρώ

η Δέσπω
της Δέσπως
τη Δέσπω
Δέσπω

Όμοια κλίνονται:

η μπάμπω⁶, η βάβω⁷, η ηχώ⁸, και πολλά ονόματα:

η Ερατώ, η Καλυψώ, η Κρινιώ, η Κλειώ, η Λητώ, η Λενιώ, η Σμαρώ, η Μέλπω, η Ρηνιώ, ...

Τα περισσότερα νεοελληνικά ονόματα γυναικών σε -ω έχουν κι άλλη μια, πιο επίσημη, μορφή:

η Λενιώ	-	η Ελένη	η Ρηνιώ	-	η Ειρήνη
η Βάσω	-	_____	η Δέσπω	-	_____
η Μαριώ	-	_____	η Ελισσώ	-	_____
η Κατερινιώ	-	_____	η Αγγέλω	-	_____

Συμπληρώστε.

- _____ (η Βαγγελιώ) ανήκει αυτό το λιοστάσι.
- _____ (η Λητώ) να βοηθήσεις τη _____ (η Βάσω).
- _____ (η Μέλπω) και _____ (η Καλυψώ) περνούν από _____ (η Φρόσω).
- Η αγάπη ανάμεσα _____ (η Κλειώ) και _____ (η Σαπφώ) ξάφνιασε το χωριό.
- _____ (η ηχώ) δεν ακούστηκε από _____ (η Λενιώ).
- Ο καυγάς μεταξύ _____ (η Δέσπω) και _____ (η Σμαρώ) ξεχάστηκε.
- Τα παιδιά _____ (η μπάμπω) σκορπίστηκαν σ' όλο τον κόσμο.

Στη δεκαετία
του 60 γύρω
στις 380.000 γυναίκες
εγκατέλειψαν
την Ελλάδα,
ψάχνοντας για δουλειά
σε χώρες της
Δυτικής Ευρώπης
και κυρίως στη
Δ. Γερμανία.

5	η κλίση	-	die Deklination, die Konjugation
6	η μπάμπω	-	die Alte, das Mütterchen
7	η βάβω	-	die Alte, das Mütterchen
8	η ηχώ	-	das Echo

8. _____ (η Κατερινιώ) δε θυμήθηκε _____ (η Φανιώ) και _____ (η Ελισσώ).
9. Δεν μπορείς εσύ να κρίνεις τις γνώσεις _____ (η Μέλπω) και _____ (η Μαριώ).
10. Το κατάλαβες ή όχι _____ (η Ρηνιώ);

Τα επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ

Τα επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ έχουν ανώμαλους τύπους στο αρσενικό και το ουδέτερο γένος.

αρσενικό	θηλικό	ουδέτερο
βαθύς (βαθιού) βαθύ	βαθιά βαθιάς βαθιά	βαθύ (βαθιού) βαθύ
βαθιοί βαθιών βαθιούς	βαθιές βαθιών βαθιές	βαθιά βαθιών βαθιά

Από τα επίθετα σε -ύς, -ιά, -ύ σχηματίζονται επιρρήματα σε **ιά**:

βαθύς	-	<u>βαθιά</u>	φαρδύς ⁹	-	_____
βαρύς	-	_____	τραχύς ¹⁰	-	_____
μακρύς	-	_____	παχύς ¹¹	-	_____
πλατύς	-	_____	ελαφρύς	-	<u>ελαφρά</u>

⁹ φαρδύς, -ιά, -ύ

¹⁰ τραχύς, -ιά, -ύ

¹¹ παχύς, -ιά, -ύ

- breit, weit

- rauh, barsch, schroff

- dick, fett, korpulent

Συμπληρώστε.

1. Ήταν μία _____ (βαρύς) ταπείνωση για την κυβέρνηση όταν αποκαλύφθηκαν οι αληθινές προθέσεις της.
2. Το _____ (τραχύς) φέρσιμό του το είχαν φοβηθεί όλοι.
3. Στην κοιλάδα θα βρείτε ένα δρόμο _____ (φαρδύς) και _____ (πλατύς).
4. Τα χρόνια των _____ (παχύς) αγελάδων πέρασαν.
5. Μεσ' στο _____ (βαθύς) χειμώνα δε μπορούμε να δουλέψουμε.
6. Η συγκατάθεση δόθηκε με _____ (βαρύς) καρδιά.
7. Κάτω απ' το υπόμνημα έγραψε _____ (φαρδύς), _____ (πλατύς) τ' όνομά του.
8. Η _____ (τραχύς) φωνή της ταιριάζει στο επάγγελμά της.
9. Γιατί δε γίνεται _____ (πλατύς) ενημέρωση για τις αντικειμενικές δυσκολίες των αλλοδαπών μαθητών;
10. Κάθονταν κι άκουγαν τα _____ (βαρύς) ρεμπέτικα τραγούδια.

Μεταφράστε.

in der dunklen Nacht
 der breite Fluß
 auf der breiten Straße
 das tiefe Schweigen
 die barschen Worte

 die dicken Agenten
 in tiefer Achtung
 der lange Weg
 nach der breiten Aufklärung
 die leichten Beschäftigungen

 die schwere Krankheit
 das breite Dampfschiff
 das fette Schwein
 in den tiefen Abgrund
 die leichten Aufgaben

 der schwere Entschluß
 der rauhe Ton
 die leichten Koffer
 die langen Haare
 der schwere Panzer

ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΑΝΕΡΓΙΑ ΓΥΝΑΙΚΩΝ
 ΕΛΛΑΔΑ - ΕΟΚ (9)

	1981	1982	1983	ΕΟΚ (9) 1981
1. Εργατικό δυναμικό (Σύνολο)	3.677.800	3.706.600	3.807.500	114.077.000
Γυναίκες	1.172.700	1.166.200	1.298.200	42.504.000
% ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο εργατικό δυναμικό	31,9	31,5	34,1	37,3
2. Αριθμός απασχολου- μένων (σύνολο)	3.529.300	3.491.300	3.508.497	105.639.000
Γυναίκες	1.107.500	1.072.100	1.145.832	38.804.000
% ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο σύ- νολο των απασχολου- μένων	31,4	30,7	32,7	36,7
3. Αριθμός ανέργων (Σύνολο)	148.500	215.300	299.003	8.436.000
Γυναίκες	66.700	94.100	152.368	3.700.000
% ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο σύ- νολο των ανέργων	44,9	43,7	51,0	43,8
4. Ποσοστά ανεργίας:				
Συνόλου	4,0	5,8	7,9	7,4
Γυναικών	5,7	8,1	11,7	8,7
5. Άνεργοι κάτω των 25 ετών (Σύνολο)	84.400	90.200	127.900	3.716.600
Γυναίκες	37.700	52.200	76.167	1.889.500
% ποσοστό συμμετοχής των γυναικών στο σύ- νολο των ανέργων κά- τω των 25 ετών	58,5	57,9	59,6	51,0

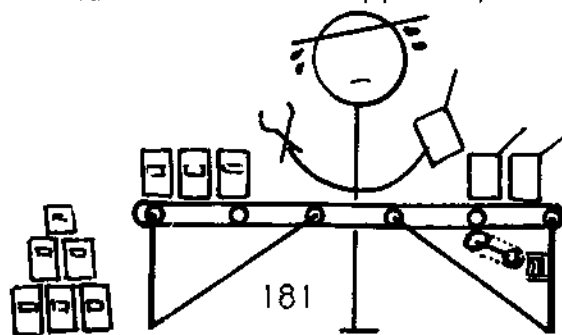
Πηγή: ΕΣΥΕ. Έρευνες Εργατικού Δυναμικού 1981 - 1983

Σχηματίστε προτάσεις.

βαθιά	αναπνέω κοιμάμαι	φαρδιά	διαλαλώ υπογράφω
βαριά	τονίζω πέφτω	τραχιά	απαντώ μιλάω
μακριά	πηδάω ταξιδεύω	παχιά	υπογράφω κάθομαι
πλατιά	διαδίδω αναπτύσσω	ελαφρά	κοιμάμαι τραγουδάω

7.7. ΤΟ ΑΚΚΟΡΝΤ

- A: ...Όπου πάω γυρεύω να δουλέψω ακκόρντ. Αλλιώς δε βγαίνει. Κάμε λογαριασμό να δεις. Δεν το ξέρω εγώ πως τρώω τη ζωή μου; Ρωτάνε πώς φτάνω στο κρεβάτι, μα δε φτάνουμε σου λέω
- B: ...Δυστυχώς πολλοί συμπατριώτες μας δεν μπορούν να καταλάβουν τη ζημιά που κάνουν. Δουλεύουν δυο μήνες, πιάνουν καλά λεφτά, τον τρίτο ανεβαίνει το ακκόρντ, λιγοστεύουν τα λεφτά. Άμα πάλι σε δυο μήνες στρώσουνε και πιάσουνε κάτι παραπάνω, ανεβαίνει πάλι το ακκόρντ. Και την πληρώνουμε όλοι. Γιατί το ακκόρντ δεν το διαλέγεις. Σου λένε έχει δουλειά με ακκόρντ. Χωρίς, δεν έχει. Εγώ δεν δουλεύω ακκόρντ. Και άμα μου πούνε να δουλέψω έτσι, θα φύγω. Άλλος όμως δεν μπορεί να φύγει, πού να πάει, δε ξέρει να μιλήσει, θα τον ξαναρίξουν πάλι στο ακκόρντ...
- Γ: Πιστεύω ότι οι ξένοι δεν έχουν αντιληφθεί ότι είναι ενάντια στο συμφέρον τους να εργάζονται τόσο εντατικά και να ανεβαίνει το ακκόρντ. Εγώ σα Γερμανός καταλαβαίνω γιατί το κάνουν. Έχω φίλους πολλούς Έλληνες και η γυναίκα μου είναι Ελληνίδα. Δούλευε και εκείνη με μανία γιατί ήθελε να κάνει "κάτι" που λέτε εσείς οι Έλληνες. Και το "κάτι" ήτανε ένα σπίτι. Γιατί να σκοτωθείς για να αγοράσεις ένα σπίτι; Εμείς οι Γερμανοί εργάτες δεν το καταλαβαίνουμε. Οι συμπατριώτες μου δεν αγαπούν τους ξένους εξ αιτίας του ακκόρντ. Τους βρίζουν και μερικοί λένε καλύτερα να λείπανε, γιατί ακριβώς τους ανεβάζουν το ακκόρντ. Δεν μπορούν να καταλάβουν γιατί σώνει και καλά πρέπει να αγοράσουν "κάτι" αφού γι' αυτό χρειάζεται να αρρωστήσουν ή να δουλεύουν ατέλειωτες ώρες.

Δ (η γυναίκα του):

Άμα εσύ είχες πει το ψωμί-ψωμάκι και δούλευες από οχτώ χρονών στα καπνά κι' από δεκατεσσάρω δούλα στη Σαλονίκη, θα σου 'λεγα αν ήθελες "κάτι". Τώρα βέβαια και καλά που είμαι στην ασφάλιση και έχω και δουλειά....

Γ: Αλλά το ίδιο με σένα είναι και οι άλλοι Έλληνες. Είναι ασφαλισμένοι και έχουν τακτική δουλειά....

Δ (η γυναίκα του):

Ναι μα δεν έχουν παντρευτεί Γερμανό. Και θα γυρίσουν στον τόπο μας να ζήσουν.....

Ματζουράνης, Γ.: Έλληνες εργάτες στη Γερμανία. Αθήνα 1974, σ. 72.

7.8. Τέσσερα τραγούδια του Γ. Μαρκόπουλου

Η Αντάρα, το Λενάκι κι' η Ρηγιώ

Η Αντάρα, το Λενάκι κι' η Ρηγιώ
φύγαν μια νύχτα απ' το χωριό
κρατούσανε για χρόνια δυο
συμβόλαιο συλλογικό.

Η Αντάρα, το Λενάκι κι' η Ρηγιώ
μπήκαν αμέσως στο χορό
κομμάτια βγάζουν εκατό
να πάρουνε καλό μισθό.

Οι Έλληνίδες μετανάστρις έδειξαν
επιποτασμένη και άνοιξαν την καρδιά
τους στις "ειδικούς" των κοινωνικών
επιχειρησών. Ποιος θα μπορούσε να
πιστέψει κάτι άλλο.
Φωτ. γραμμάρι: Οττο Ρεμπίονης

Στην Αντάρα, στο Λενάκι, στη Ρηγιώ
βάζουνε δίπλα τη Φωφώ
κι' αυτή δουλεύει όσο δυο
χτυπάει διπλό το εκατό.

Κι' η Αντάρα, το Λενάκι κι' η Ρηγιώ
όλο φωνάζουν στη Φωφώ
σιγά Φωφώ σκέψου κι' εμάς
σιγά Φωφώ μας τυραννάς
όλο της φωνάζουν
η Αντάρα, το Λενάκι κι' η γριά Ρηγιώ.

Η μπαλάντα του μετανάστη

Σε ξένη χώρα μια βραδιά
εβρέθηκα στα ξαφνικά
με μια φτερούγα στην καρδιά
και με πασπόρ εργάτη.

Δεν ξέρω πώς να περπατώ
και πώς τη γλώσσα να μιλώ
κρατιέμαι να μην τρελλαθώ
μα τρέμω και κομμάτι.

Ρίχνει και χιόνι δυνατό
μα εγώ δεν έχω ούτε παλτό
στη χώρα μου το μήνα αυτό
γυρνάνε με σακκάκι.

Αλλιώς μου τά'παν στο χωριό
εγώ δεν ήθελα να ρθω
μου είπαν θα βρω το χρυσό
και βρήκα το φαρμάκι.

Το δρόμο παίρνω το μακρύ
η νύχτα είναι φοβερή
και η βαλίτσα μου ανοιχτή
την κουβαλώ στην πλάτη.

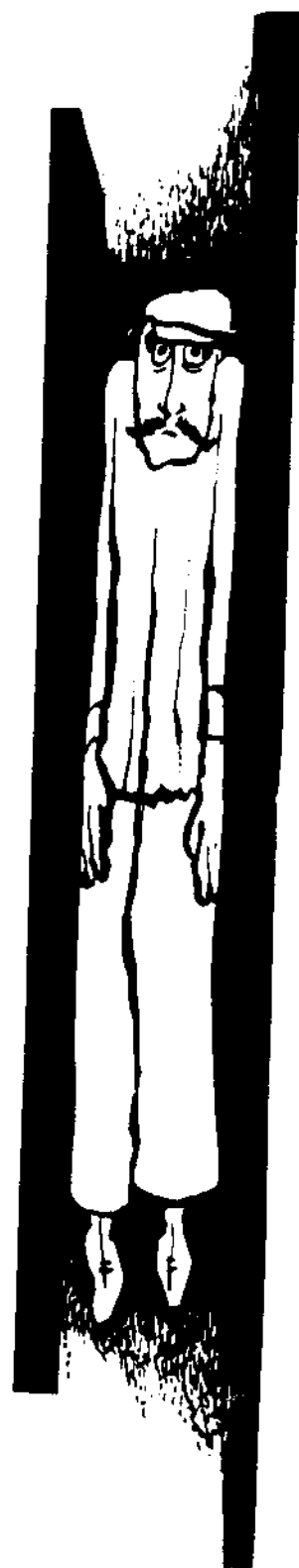
Ανοίγει η πόρτα του μπιστρό
πετάνε έξω έναν ξανθό
σκύβω στο φως για να τον δω
και βλέπω το Σταμάτη.

Με πήρε σπίτι ώρα δυο
και μού βρασε βαρύγλυκο
μ' απόψε σπάω σε λυγμό
και μού δωσε ουζάκι.

Αλλιώς μου τά'παν στο χωριό
εγώ δεν ήθελα να ρθω
μου είπαν θα βρω το χρυσό
και βρήκα το φαρμάκι.

Την άλλη μέρα στις οχτώ
πήγα να δω τ' αφεντικό
μα δε μου άνοιξε να μπω
κι είδα τον επιστάτη.

Κι από τις πέντε το πρωί
με βάλανε μέσ' στο κελλί
Δευτέρα με Παρασκευή
δίπλα σ' ένα παιδάκι.

Δουλεύω τώρα χρόνια δυο
ξέχασα το μικρό μου γιο
και τη φτερούγα μου μαδιώ
σε τούτη δω την άκρη.

Αλλιώς μου τά'παν στο χωριό
εγώ δεν ήθελα να ρθω
μου είπαν θα βρω το χρυσό
και βρήκα το φαρμάκι.

Η φάμπρικα

Η φάμπρικα δε σταματά
δουλεύει νύχτα-μέρα
και πώς τον λεν το διπλανό
και τον τρελλό τον Ιταλό
να τους ρωτήσω δε μπορώ
ούτε να πάρω αέρα.

Δουλεύω μπρος, δουλεύω μπρος στη μηχανή
στη βάρδια δύο-δέκα
κι' από την πρώτη τη στιγμή
μου στείλανε τον ελεγκτή
να μου πετάξει στο αυτί
δυο λόγια νε - δυο λόγια νέτα-σκέτα.

Άκουσε φίλε εμγκρέ
ο χρόνος είναι χρήμα
με τους εργάτες μη μιλάς
την ώρα σου να την κρατάς
το γιο σου μην τον λησμονάς
πεινάει κι' είναι κρίμα.

Κι' έτσι στο πόστο μου σκυφτός
ξεχνάω την υγείά μου
είμαι το νούμερο οχτώ
με ξέρουν όλοι με αυτό
κι' εγώ κρατάω μυστικό
ποιο είναι τ' όνομά μου.

Ο Ρόκο και οι άλλοι

Έκανε κρύο και μεις δουλεύαμε.
Ήμουν εγώ και ο Κωσταντής
ο Πάμπλο και ο Ρόκο.

Έκανε κρύο και μεις φορτώναμε.
Ήμουν εγώ και ο Κωσταντής
και ο Ιταλός ο Ρόκο.

Έκανε κρύο και μεις γκρεμίζαμε.
Ήμουν εγώ και ο φίλος μου
ο Ιταλός ο Ρόκο.

Έκανε κρύο και μεις παγώναμε.
Ήμουν εγώ και ο σκύλος μου
που έκλαιγε το Ρόκο.

Από το δίσκο: Μαρκόπουλος, Γιάννης: Μετανάστες.
Στίχοι: Σκούρτης, Γ.
Τραγουδούν: Μοσχολιού, Βίκη. Χαλκιάς, Λάκης.
Αθήνα 1974 (EMIAL, MT 2639).

7.9. Λεξιλογικές ασκήσεις

Ιδιωματισμοί και Παροιμίες Redewendungen und Sprichwörter

Σχηματίστε προτάσεις.

περνώ ζωή σκυλίσια...
ein Hundeleben führen...

με πειράζει (πιάνει) η θάλασσα
seekrank werden

γίνομαι θέατρο
zum Gespött werden

μ' έφαγε στο καντάρι
übers Ohr gehauen werden

μου αλλάζει τον αδόξαστο
fertig gemacht werden

πέφτω στο βούρκο
versumpfen, auf die schiefe Bahn geraten

μπαίνω στα έξοδα
sich in Unkosten stürzen

μένω στα κρύα του λουτρού
auf dem trockenen sitzen

πληρώνω τη νύφη
die Rechnung zahlen

πατάω μεσ' την πίττα
ins Fettnäpfchen treten

τρώω την ώρα μου
seine Zeit vergeuden

Μεταφράστε με το λεξικό ή μ' έναν Έλληνα.

περνά ζωή χαρισάμενη...

... ως τ' αυτιά ερωτευμένη

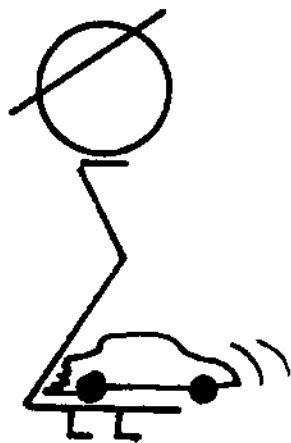
... ζει και βασιλεύει

... να μη βασκαθεί

... τα βολεύει καλά

... παίρνει το νου των αντρών

Τι τον έπιασε;
Was ist in ihn gefahren?

είναι κεφάλι αγύριστο
er ist ein Starrkopf

έχει πολύ αέρα
er ist eingebildet, er ist selbstbewußt

τον έβαλαν μέσα
er wurde eingesperrt

είναι βίος και πολιτεία
er führt ein flottes Leben

δίνει δρόμο στη γυναίκα του
er gibt seiner Frau den Laufpaß

κάνει νάζια
er stellt sich an, er ziert sich

τρώει τον περίδρομο
er überfrißt sich

μένει τέζα
er fällt um

ψαρεύει στα θολά νερά
er fischt im Trüben

βγάζει γλώσσα
er wird frech

Να μεταφράσετε με το λεξικό ή με τη βοήθεια ενός Έλληνα.

Λείπει η γάτα χορεύουν τα ποντίκια.

Φωνάζει ο κλέφτης για να φοβηθεί ο νοικοκύρης.

Όποιος δε θέλει να ζυμώσει πέντε μέρες κοσκινίζει.

Το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό.

Ήθελα να πέσω, καλά που μ' έσπρωξες.

Όσα φέρνει η ώρα δεν τα φέρνει ο χρόνος.

Άνθρωπος αγράμματος ξύλο απελέκητο.

Έκατσε η δουλειά στη πόρτα και κυνήγησε τη φτώχεια.

Από παιδί κι από τρελλό μαθαίνεις την αλήθεια.

Σταλαματιά-σταλαματιά γεμίζει η στάμνα η πλατιά.